

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 4030
Warszawa, 10 lutego 2011 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o ochronie zwierząt.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Elżbietę Streker-Dembińską.

(-) Romuald Ajchler; (-) Leszek Aleksandrak; (-) Anna Bańkowska;
(-) Tomasz Garbowski; (-) Henryk Gołębiewski; (-) Tomasz Kamiński;
(-) Witold Klepacz; (-) Jan Kochanowski; (-) Bożena Kotkowska;
(-) Janusz Krasoń; (-) Zbigniew Kruszewski; (-) Zbigniew Matuszczak;
(-) Henryk Milcarz; (-) Tadeusz Motowidło; (-) Stanisław Stec; (-) Elżbieta Streker-Dembińska; (-) Wiesław Andrzej Szczepański; (-) Stanisław Wziątek;
(-) Ryszard Zbrzyzny.

USTAWA

z dnia 2011 r.
o zmianie ustawy o ochronie zwierząt

Art. 1

W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 4 pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) „szczególnym okrucieństwie” – rozumie się przez to przedsięwzięcie przez sprawcę działań charakteryzujących się drastycznością form i metod zadawania śmierci lub cierpień, a zwłaszcza zadawanie ich w sposób wyszukany lub powolny, obliczony z premedytacją na zwiększenie ich rozmiaru i czasu trwania;”;

2) w art. 7:

a) w ust. 1 wyrazy „może być czasowo odebrane” zastępuje się wyrazami „zostaje czasowo odebrane”,

b) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podejmowana jest z urzędu lub na wniosek Policji, straży gminnej (miejskiej), lekarza weterynarii lub upoważnionego przedstawiciela organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

3. W przypadkach niecierpiących zwłoki, gdy dalsze pozostawienie zwierzęcia u dotychczasowego właściciela lub opiekuna zagraża jego życiu, policjant, strażnik gminny (miejski), a także upoważniony przedstawiciel organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, może

odebrać mu zwierzę, zawiadamiając o tym niezwłocznie wójta (burmistrza, prezydenta miasta), celem podjęcia przez ten organ decyzji w przedmiocie odebrania zwierzęcia.”,

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Odebrane zwierzę podlega zwrotowi w przypadku:

- 1) uchylenia decyzji w trybie, o którym mowa w ust. 2a;
- 2) umorzenia postępowania karnego wszczętego w związku z popełnieniem czynu określonego w art. 35 ustawy.”;

3) art. 8 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania uwzględni problematykę ochrony, właściwego traktowania i opieki nad zwierzętami w podstawie programowej kształcenia ogólnego.”;

4) dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„Art. 10a

Sprzedaż zwierząt domowych osobom poniżej 16 roku życia jest dozwolona jedynie za pisemną zgodą wyrażoną przez rodzica lub prawnego opiekuna.”;

5) art. 35 otrzymuje brzmienie:

„Art. 35

1. Kto zabija, uśmierca zwierzę albo dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, art. 33 lub art. 34 ust. 1-4, albo znęca się nad nim w sposób określony w art. 6 ust. 2

- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności w wymiarze nie niższym niż 6 miesięcy albo karze pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa ze szczególnym okrucieństwem,

- podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat

3.

3. Czyn, o którym mowa w ust. 2, stanowi występki o charakterze chuligańskim w rozumieniu przepisów ustawy – Kodeks karny.

4. W razie skazania za przestępstwa określone w ust. 1 i 2, sąd orzeka przepadek zwierzęcia, jeżeli sprawca jest jego właścicielem. W przeciwnym razie, sąd w wyroku skazującym nakazuje właścicielowi zwierzęcia niezwłoczne odebranie go sprawcy, pod rygorem orzeczenia przepadku zwierzęcia w razie niezastosowania się do tego nakazu.
  5. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 2, sąd może orzec wobec sprawcy zakaz wykonywania określonego zawodu, prowadzenia określonej działalności lub wykonywania czynności wymagających zezwolenia, które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie, a także może orzec przepadek narzędzi lub przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa oraz przedmiotów pochodzących z przestępstwa.
  6. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2 sąd orzeka zakaz posiadania zwierząt. Zakaz ten orzeka się w latach od 3 do 15 lat.
  7. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 2, sąd orzeka nawiązkę w wysokości od 1000 do 5000 zł na cel związany z ochroną zwierząt, wskazany przez sąd.”;
- 6) w art. 27:
- a) dodaje się ust. 2a. w brzmieniu:

„2a. Zabrania się wykonywania zabiegów polegających w szczególności na przecinaniu strun głosowych, przycinaniu dziobów, przycinaniu (kopiowaniu) uszu oraz ogonów oraz usuwaniu pazurów lub kłów, które nie wynikają ze wskazań lekarsko-weterynaryjnych mających na celu dobro zwierzęcia lub mają na celu wyłącznie zmianę wyglądu zewnętrznego zwierzęcia.”;
  - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zabiegi powodujące ból wykonuje się w znieczuleniu ogólnym albo miejscowym. Listę zabiegów, które według zasad sztuki weterynaryjnej wykonuje się bez znieczulenia, określi Główny Lekarz Weterynarii.”.

Art. 2

W ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 1996 Nr 132, poz. 622 ze zm.) art. 3 ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) określają wymagania wobec osób utrzymujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa, ich obowiązkowego oznakowania pozwalającego na identyfikację właściciela lub opiekuna oraz czystości w miejscach publicznych;”.

Art. 3

Ustawa wchodzi po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Występujące w ostatnim czasie coraz częściej przypadki maltretowania i okrutnego zabijania zwierząt pokazują, że w społeczeństwie panuje daleko idące przyzwolenie na ich niehumanitarne traktowanie. Przyczyn tego stanu rzeczy należy zapewne upatrywać przede wszystkim w utrwalonym przez lata stereotypie i przeświadczeniu, że zwierzętom krzywdę można wyrządzać bezkarnie. Wystarczy zwrócić uwagę na używane przecież powszechnie sformułowania, tj. „zbić jak psa”, „wyglądać jak zbity pies”, czy „pogonić kota”. Sytuacja taka wynika również po części z tego, że w Polsce dość późno podjęto próbę właściwego uregulowania prawnych standardów ochrony zwierząt. Wystarczy zauważyć, że obowiązująca obecnie ustawa o ochronie zwierząt z 1997 roku, wraz z jej wejściem w życie, uchyliła obowiązujące w tym zakresie rozporządzenie Prezydenta RP jeszcze z 1928 roku, które będąc bardzo zwięzłym w treści aktem prawnym, penalizowało przejawy znęcania się nad zwierzętami, jako wykroczenie.

Zgodnie z obowiązującym obecnie prawem, zwierzęta, jako istoty żyjące, nie są rzeczami, a człowiek jest im winien poszanowanie, ochronę i opiekę. Pomimo to, w ostatnim czasie, dowiadujemy się o nasilających się przypadkach udrczania i bestialskiego zabijania zwierząt, głównie domowych. To prowadzi do wniosku, że przewidziana we wspomnianych przepisach ochrona zwierząt jest niewystarczająca.

Zdaniem wnioskodawców, potrzebny jest wyraźny sygnał w postaci projektu jednoznacznego zaostrzenia kar za okrutne znęcanie się nad zwierzętami oraz podjęcie dyskusji w sprawie przyjęcia kolejnych, pozarepresyjnych zmian systemowych, które przyniosą pozytywny efekt w postaci zwiększenia ochrony należnej zwierzętom.

Projekt zawiera przepisy stanowiące próbę reakcji na doniesienia związane z drastycznym traktowaniem zwierząt przez zwyrodniałych sprawców oraz realizację paru postulatów wysuwanych przez środowiska zajmujące się ochroną zwierząt.

W zmianie 1. proponuje się poszerzenie zakresu definicji szczególnego okrucieństwa. Obecnie obowiązująca ustawa definiuje je tylko w odniesieniu do zabijania zwierzęcia („szczególne okrucieństwo zabijającego zwierzę”) i nie odnosi się do przypadków znęcania się. Zmiana ta ma znaczenie w kontekście ustawowych znamion

typu zabronionego z art. 35 ust. 2 ustawy, bowiem po jej przyjęciu, sprawca znęcania się ze szczególnym okrucieństwem poniesie wyższą odpowiedzialność karną.

W zamianie 2. proponuje się nowelizację przepisu regulującego czasowe odebranie właścicielowi maltretowanego zwierzęcia (art. 7) do czasu rozstrzygnięcia kwestii winy przez sąd. Polegają one m.in. na wprowadzeniu obligatoryjności czasowego odebrania takiego zwierzęcia, poszerzeniu o straż gminną katalogu podmiotów uprawnionych do wnioskowania o wydanie decyzji w zakresie czasowego odebrania, jak również podmiotów uprawnionych do niezwłocznego odebrania zwierzęcia w przypadkach niecierpiących zwłoki.

Zmiana 3. dotyczy uwzględnienia w podstawie programowej kształcenia ogólnego kwestii właściwego traktowania i opieki nad zwierzętami.

W zmianie 4. proponuje się wprowadzenie zakazu sprzedaży zwierząt domowych osobom poniżej 16 roku życia, o ile nie otrzymają one stosownej zgody opiekunów prawnych. Jest to rozwiązanie realizujące wytyczne zawarte w – nie ratyfikowanej dotychczas przez Polskę – Konwencji Rady Europy o ochronie zwierząt domowych, zawartej i otwartej do podpisu w Strasburgu 13 listopada 1987 roku.

Zmiana 5. dotyczy zaostrzenia odpowiedzialności karnej za nielegalne zabicie (uśmiercenie i ubój) zwierzęcia, jak również znęcanie się, w tym ze szczególnym okrucieństwem. W przypadku skazania za zabicie lub znęcanie się, przewiduje się sankcję zaostrzoną w ten sposób, że kara ograniczenia wolności nie będzie mogła być krótsza niż 6 miesięcy (zgodnie z kodeksem karnym orzeka się ją w wymiarze do 12 miesięcy), a górna granica kary pozbawienia wolności została zwiększona dwukrotnie (z roku do 2 lat). W przypadku, gdy działanie sprawcy cechowało będzie szczególne okrucieństwo, sąd będzie mógł wymierzyć jedynie karę pozbawienia wolności w przedziale od 3 miesięcy do lat 3. Proponuje się również, aby przestępstwo popełnione ze szczególnym okrucieństwem traktowane było jako występki o charakterze chuligańskim w rozumieniu przepisów kodeksu karnego. Będzie to skutkowało dla sprawcy dodatkowymi konsekwencjami prawnokarnymi (m.in. inne zasady wymiaru kary oraz ograniczenie jedynie do szczególnych przypadków możliwości stosowania przez sąd jej warunkowego zawieszenia).

Istotne zmiany proponuje się wprowadzić również w zakresie orzekanych tzw. kar dodatkowych. W przypadku skazania za znęcanie się, w tym ze szczególnym

okrucieństwem, sąd będzie zobowiązany do orzekania środka karnego w postaci przepadku zwierzęcia, a w przypadku, gdy zwierzę nie należy do sprawcy – do wydania nakazu odebrania maltretowanego zwierzęcia przez właściciela pod rygorem orzeczenia przepadku. Co więcej, w razie skazania na podstawie art. 35 ust. 2, sąd orzeknie przez osobę winną okrutnego traktowania zakaz posiadania zwierząt w granicach od 3 do 15 lat. Znacznie zwiększono również wysokość orzekanej przez sąd nawiązki.

Zmiana 6. zawiera propozycję wprowadzenia ustawowego zakazu wykonywania na zwierzętach tzw. zabiegów estetycznych, które nie są związane z ich profilaktyką zdrowotną. W ocenie wielu środowisk związanych z ochroną zwierząt, unormowanie takiego zakazu jest niezbędne, gdyż obowiązujące obecnie przepisy nie są w tym zakresie wystarczająco precyzyjne i pozwalają na ich obchodzenie, co najczęściej polega na kwalifikowaniu wspomnianych zabiegów, jako „inne zabiegi wynikające z technologii produkcji”.

W omawianej zmianie proponuje się ponadto zawarcie w ustawie obowiązku sporządzenia przez Głównego Lekarza Weterynarii listy zabiegów wykonywanych u zwierząt, które nie wymagają stosowania znieczulenia. Ma to na celu ujednoczenie zasad ich wykonywania.

Zmiana zawarta w art. 2 projektu sprowadza się do wprowadzenia obowiązku oznakowywania zwierząt domowych w sposób umożliwiających ich identyfikację poprzez ustalenie właściciela.

Wejście w życie przedmiotowej regulacji nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa, ani nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla jednostek samorządu terytorialnego.

Przedłożony projekt ustawy nie był poddany konsultacjom społecznym w rozumieniu art. 34 ust 3 Regulaminu Sejmu RP.

Przedmiot projektowanej regulacji jest zgodny z prawem obowiązującym w Unii Europejskiej.

Warszawa, 22 lutego 2011 r.

BAS-WAPEiM-359/11

Pan Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu RP
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna o zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Elżbieta Streker-Dembińska)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2009 r. Nr 5, poz. 47, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektowanej regulacji

Projekt ma na celu zmianę ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zmianami; dalej: ustawa o ochronie) oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zmianami; dalej: ustawa o utrzymaniu czystości). Zmiany ustawy o ochronie zmierzają do:

- objęcia ustawową definicją szczególnego okrucieństwa – obok zadawania śmierci – także zadawania cierpień (zmiana art. 4 pkt 12 ustawy o ochronie),
- zastąpienia uznania administracyjnego, którym dysponuje wójt (burmistrz, prezydent miasta) wydając decyzję o czasowym odebraniu zwierzęcia właścicielowi lub opiekunowi, konstrukcją decyzji związanej (zmiana art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie),
- rozszerzenia katalogu podmiotów, które mogą wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji o czasowym odebraniu zwierzęcia właścicielowi lub opiekunowi oraz które mogą odebrać zwierzę właścicielowi lub opiekunowi w przypadkach niecierpiących zwłoki – o straż gminną (miejską) (zmiana art. 7 ust. 1a i ust. 3 ustawy o ochronie),
- modyfikacji przesłanek zwrotu odebranego zwierzęcia właścicielowi lub opiekunowi, zgodnie z którą zwierzę podlegałoby zwrotowi w przypadku uchylenia decyzji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w trybie odwołania oraz umorzenia postępowania karnego wszczętego w związku z popełnieniem czynu określonego w art. 35 ustawy o ochronie (zmiana art. 7 ust. 6 ustawy o ochronie),

- rozszerzenia dyspozycji objęcia podstawą programową kształcenia ogólnego – obok problematyki ochrony zwierząt – także właściwego traktowania i opieki nad zwierzętami (zmiana art. 8 ust. 2 ustawy o ochronie),
- dopuszczenia sprzedaży zwierząt domowych osobom poniżej 16 roku życia jedynie za pisemną zgodą wyrażoną przez rodzica lub prawnego opiekuna (dodanie art. 10a ustawy o ochronie),
- zaostrzenia i rozbudowania sankcji karnych, które wiążą się z nielegalnym zabiciem, uśmierceniem, ubojem albo znęcaniem się nad zwierzęciem, oraz nadaniu czynowi w typie kwalifikowanym („ze szczególnym okrucieństwem”) charakteru występku chuligańskiego w rozumieniu przepisów ustawy – Kodeks karny (zmiana art. 35 ustawy o ochronie),
- wprowadzenia przykładowego katalogu zabiegów na zwierzętach, które nie są dopuszczalne (dodanie art. 27 ust. 2a ustawy o ochronie),
- wprowadzenia zasady, zgodnie z którą każdy zabieg powodujący ból wykonywany będzie w znieczuleniu ogólnym albo miejscowym. Jednocześnie Główny Lekarz Weterynarii zostanie obowiązany do publikowania listy zabiegów, które według zasad sztuki weterynaryjnej wykonuje się bez znieczulenia (zmiana art. 27 ust. 3 ustawy o ochronie).

W ustawie o utrzymaniu czystości proponuje się zmienić jeden przepis – art. 3 ust. 2 pkt 4. Zmian polega na rozszerzeniu obowiązków gminy o określenie wymagań wobec osób utrzymujących zwierzęta domowe w zakresie ich obowiązkowego oznakowania pozwalającego na identyfikację właściciela.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej proponowaną regulacją

Analizując projekt pod kątem zgodności z prawem UE należy wziąć pod uwagę postanowienia:

- dyrektywy Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotyczącej ochrony zwierząt hodowlanych (Dz. Urz. UE L 221 z 8.8.1998, s. 23, ze zmianami; dalej: dyrektywa 98/58). W myśl art. 3 tej dyrektywy państwa członkowskie obowiązane są opracować przepisy gwarantujące, że właściciele i opiekunowie podejmą uzasadnione kroki w celu zapewnienia warunków utrzymania zwierząt będących pod ich opieką tak aby zwierzęta nie były narażane na niepotrzebne cierpienie, ból lub zranienie. Zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy 98/58 państwa członkowskie mogą

wprowadzić w życie sankcje niezbędne do wykonania jej postanowień.

- dyrektywy Rady 93/119/WE z dnia 22 grudnia 1993 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas uboju lub zabijania (Dz. Urz. WE L 340 z 31.12.1993, s. 21). W art. 3 tej dyrektywy ustanawiana jest zasada, zgodnie z którą podczas przemieszczania, przetrzymywania, krępowania, ogłuszania, uboju lub zabijania oszczędza się zwierzętom wszelkiego zbędnego niepokoju, bólu i cierpienia.

3. Analiza projektu pod kątem prawa Unii Europejskiej

Projekt zawiera przepisy przekształcające reguły ochrony zwierząt. Dla oceny projektowanych przepisów pod względem zgodności z prawem UE znaczenia ma fakt, że dyrektywa 98/58, a zatem podstawowy akt prawa UE, który został implementowany w ustawie ochronie zwierząt, ustanawia minimalny standard ochrony zwierząt (por. art. 1 ust. 1 dyrektywy 98/58). Proponowane w projekcie zmiany nie naruszają tego standardu, w szczególności żadna ze zmian nie jest sprzeczna z dyspozycją zawartą w przywołanym wyżej art. 3 dyrektywy 98/58. Podobnie należy ocenić zgodność postanowień projektu z art. 3 dyrektywy 93/119.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

dr Ziemowit Cieślik

Naczelnik Wydziału Analiz Prawa
Europejskiego i Międzynarodowego
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 22 lutego 2011 r.

BAS-WAPEiM-360/11

Pan Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Elżbieta Streker-Dembińska) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ma na celu zmianę ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zmianami) oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zmianami). Zmiany mają na celu podniesienie standardu ochrony zwierząt. Projekt nie zawiera przepisów, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski